

POSTANOWIENIE

Dnia 3 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Błaszczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **M. K.**

skazanego z art. 258 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 3 czerwca 2020 r.,

kwestii wznowienia z urzędu postępowania,

zakończanego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 26 lutego 2019 r., sygn. akt II AKa (...),

zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w W.

z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...),

na podstawie art. 544 § 2 i § 3 k.p.k.

postanowił:

stwierdzić brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 26 lutego 2019 r., sygn. akt II AKa (...), po rozpoznaniu apelacji obrońców oskarżonych, zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...), w części rozstrzygającej, po zmianie opisu przypisanych przestępstw, w odniesieniu do M.K. między innymi w ten sposób, że złagodził kary za przestępstwa: z art. 258 k.k. § 1 k.k. i wymierzył karę za ten czyn 10 miesięcy pozbawienia wolności i z art. 53 ust. 2

ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i innych i wymierzył karę 5 lat pozbawienia wolności i 350 stawek dziennych grzywny po 50 zł każda (pkt VI ppkt 3 i pkt VII ppkt 3 wyroku SA) oraz orzekł nową karę łączną 5 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności.

Postanowieniem z dnia 8 października 2019 r., sygn. akt III KK 444/19, Sąd Najwyższy oddalił m. in. kasację obrońcy skazanego M.K. jako oczywiście bezzasadną.

W dniu 30 marca 2020 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo obrońcy skazanego zatytułowane „Wniosek o wznowienie postępowania”, w którym powołując się na przepisy art. 9 § 2 k.p.k. w zw. z art. 542 § 2 k.p.k. wniósł on o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 lutego 2019 r., sygn. akt II AKa (...), zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w W. z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt II K (...), ze względu na fakt, iż w toku postępowania karnego prowadzonego między innymi przeciwko jego mandantowi miało miejsce rażące naruszenie art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k., ponieważ oskarżony M.K. został pozbawiony prawa do obrony, w sytuacji, w której na podstawie art. 80 k.p.k., musiał mieć obrońcę w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, gdyż zarzucono mu popełnienie zbrodni.

Obronca złożył wniosek o przeprowadzenie dowodu z protokołów przesłuchania złożonych na etapie postępowania przygotowawczego M. K. oraz M. K. , wyroków sądów I i II instancji z uzasadnieniami, na okoliczność istnienia konfliktu interesów w obronie M. K. oraz M. K. oraz protokołów rozpraw na okoliczność reprezentacji oskarżonych oraz zmiany linii obrony przez oskarżonych.

Wskazując na powyższe wniósł o wstrzymanie wykonania orzeczonej wobec M. K. kary łącznej 5 lat i 5 miesięcy pozbawienia wolności.

Prokurator Prokuratury Krajowej w pisemnym stanowisku z dnia 13 maja 2020 r. wniósł o uznanie, że wniosek obrońcy M. K. stanowi sygnalizację uchybień określonych w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k. oraz o stwierdzenie, że brak jest podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Tytułem wstępu przypomnieć należy, że wznowienie postępowania z powodu uchybień określonych w art. 439 k.p.k. jest możliwe tylko z urzędu, nie zaś

na wniosek strony (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW z 2005 r., z. 6, poz. 48). Strona nie dysponuje w tym zakresie własnym wnioskiem o wznowienie postępowania karnego. Może jednakże, w oparciu o treść art. 9 § 2 k.p.k., zasygnalizować sądowi potrzebę podjęcia czynności z urzędu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 grudnia 2007 r., V KO 68/07, OSNwSK 2007/1/2880; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2014 r., III KO 37/14). Pismo to nie stanowi jednakże wniosku o wznowienie postępowania (podlegającego stosownym rygorom i stosownej procedurze rozpoznania), tym samym nie jest wiążące dla sądu i nie wszczyna postępowania o wznowienie.

W związku z powyższym „wniosek” obrońcy skazanego M. K. z dnia 30 marca 2020 r. traktować należało jako jego inicjatywę rozważenia przez Sąd Najwyższy możliwości wznowienia postępowania z urzędu, w oparciu o przepis art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 542 § 3 k.p.k. Dokonując takiej analizy, Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do przyjęcia zaistnienia uchybienia wskazywanego przez obrońcę skazanego, ani też innych uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k., które zgodnie z art. 542 § 3 k.p.k. mogłyby stanowić podstawę wznowienia postępowania z urzędu.

Podnieść należy, że za bezwzględną przyczynę odwoławczą wymienioną w art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. (brak obrońcy w wypadkach określonych w art. 79 § 1 i 2 oraz art. 80 k.p.k. lub brak udziału obrońcy w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy) można uznać również sytuację, gdy oskarżony w postępowaniu sądowym ma wprowadzić formalnie obrońcę, ale z uwagi na zachodzącą sprzeczność interesów tego oskarżonego, i interesów innego oskarżonego reprezentowanego przez tego samego obrońcę, nie może on należycie spełniać swoich powinności. Procesowa kolizja interesów oskarżonych musi być realna, rzeczywista, a nie jedynie pozorna, potencjalna. (...) Racją unormowania zawartego w przepisie art. 85 § 2 k.p.k. jest wyłączenie możliwości kontynuacji obrony tych oskarżonych, co do których wystąpiła kolizja interesów oraz odsunięcie podejrzenia, że adwokat (radca prawny) mógłby wykorzystać dotychczas uzyskane informacje z naruszeniem interesów tego oskarżonego, którego nie broniłby w dalszym postępowaniu (zob. wyrok SN z dnia 11 kwietnia

2018 r., II KK 390/17, Lex nr 2487632; wyrok SN z dnia 13 grudnia 2017 r., sygn. akt II KK 224/17, Lex nr 2427143).

Odnosząc powyższe uwagi do realiów rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że wnioskodawca nie przedstawił okoliczności wskazujących na sprzeczność interesów tego oskarżonego i interesów współoskarżonego M. K. reprezentowanego przez tego samego obrońcę. Okolicznością bezsporną jest, że M. K. zarzucono popełnienie zbrodni z art. 53 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r., tym samym przysługiwała mu zgodnie z art. 80 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. obrona obligatoryjna. Nie budzi też wątpliwości okoliczność, że w toku tego postępowania obrońcą z wyboru oskarżonego M. K. był adw. K. N. , natomiast obrońcą M. K. był adw. G. K.. Faktem również jest, na co zwraca uwagę autor wniosku sygnalizacyjnego, że adw. G. K. występował z substytucji adw. K. N. na rozprawach przed Sądem Okręgowym w dniach: 8 lutego 2017 r. oraz 20 czerwca 2017 r. broniąc jednocześnie M. K. i M. K. (k. 2950, t. XV; k. 3040, t. XV).

Sąd Najwyższy podziela pogląd wyrażony w jednym z wyroków Sądu Najwyższego, że: „... prawo oskarżonego do korzystania z pomocy obrońcy, tak jak wszystkie pozostałe komponenty prawa do obrony, winno mieć charakter realny. Oznacza to, że na organach procesowych, zwłaszcza w przypadku obrony obligatoryjnej, spoczywa obowiązek zapewnienia oskarżonemu kompetentnej i niezbędnej pomocy w skutecznym realizowaniu przysługujących mu praw” (zob. wyrok SN z dnia 13.12.2017 r., II KK 224/17, Lex 2427143).

Nie sposób jednak podzielić stanowiska wnioskodawcy jakoby doszło do kolizji interesów oskarżonych, którzy w toku postępowania przygotowawczego przyznali się do zarzucanych im czynów i wyjaśnili w sposób szczegółowy o okolicznościach popełnienia czynów zabronionych, a następnie w toku postępowania sądowego, nie potwierdzili swoich wyjaśnień i nie przyznali się do popełnienia zarzucanych im czynów.

Analiza protokołów przesłuchań podejrzanych, a następnie oskarżonych wskazuje, że wyjaśnienia M. K. nie obciążały oskarżonego M. K.. Tym samym nie można uznać, że zaistniała sprzeczność interesów w zaprezentowanym ujęciu. Jak trafnie zatem zauważa prokurator, nie doszło w powyższych terminach do

wzajemnej kolizji interesów oskarżonych z tego powodu, że obrona jednego oskarżonego wymagała podważenia depozycji drugiego ani też, by doszło do takich sytuacji procesowych, że reprezentacja przez tego samego obrońcę obu oskarżonych w realny sposób utrudniła bądź uniemożliwiła oskarżonemu M. K. realizowanie praw przysługujących mu z tytułu obligatoryjnej obrony, a także, by występujący adw. G. K. nie mógł wywiązywać się należycie ze swych funkcji w przypadku podjęcia się w jej imieniu skutecznej obrony oskarżonego M. K.. W tym kontekście zauważyć należy, że w toku rozprawy w dniu 8 lutego 2017 r. przesłuchany został inny współoskarżony w sprawie, mianowicie D. S., natomiast na rozprawie w dniu 20 czerwca 2017 r. nie prowadzono żadnych czynności, gdyż wezwany na termin świadek nie stawiał się. Nadto, jak słusznie podnosi Prokurator w pisemnej odpowiedzi na pismo obrońcy skazanego, procedujące w tej sprawie Sądy dokonały łącznej oceny wyjaśnień obu oskarżonych, złożonych na etapie postępowania przygotowawczego oraz sądowego, i które to relacje przedstawiono oraz oceniono w sposób rzetelny i wnikliwy.

Tym samym, wbrew twierdzeniom obrońcy skazanego M. K. , nie doszło do naruszenia prawa do obrony jego mocodawcy, wynikającego z nieprawidłowej reprezentacji w toku rozprawy przed Sądem pierwszej instancji w sytuacji obrony obligatoryjnej. Obrona ta – jak wskazano powyżej – była wykonywana w sposób prawidłowy, co powoduje, że wystąpienie z wnioskiem sygnalizacyjnym wskazującym na uchybienie z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 80 k.k. było nieskuteczne i nie mogło prowadzić do wznowienia postępowania. Obrońca nie wskazał w tym zakresie żadnych konkretnych dowodów - przesłanek, które miałyby świadczyć o rzeczywistej sprzeczności interesów wykonywanej obrony.

Ponieważ przedmiotem rozpoznania w sprawie nie był wniosek o wznowienie, lecz kwestia wznowienia postępowania z urzędu, Sąd Najwyższy nie orzekł o oddaleniu wniosku, lecz o braku podstaw do wznowienia *ex officio*.

W związku z niestwierdzeniem podstaw do wznowienia postępowania z urzędu, bezprzedmiotowe okazało się rozpoznanie wniosku w trybie art. 532 § 1 k.p.k. o wstrzymanie wykonania orzeczenia.

Kierując się powyższym Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

